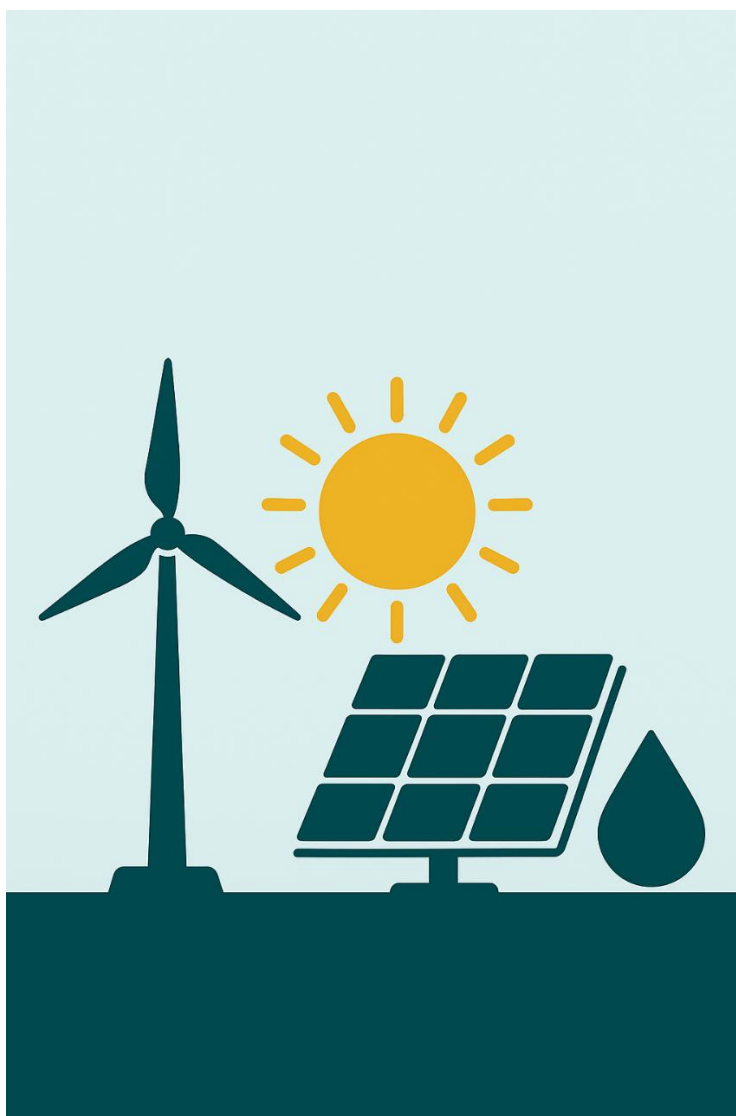

Enerģētikas un
vides aģentūra

Vadlīnijas atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu jaudu ieviesējiem

Saturs

Ievads	3
Sagatavošanās darbi	4
Ietekmes uz vidi novērtējums	5
Atļauja jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai	8
Elektrostacijas būvniecība	11
Darbības uzsākšana – A, B, C kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas	14
Informācija par iestādi	17

Ievads

Atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu ieviesējiem ir sniegta iespēja izmantot vienoto kontaktpunktu, lai centralizēti saņemtu visu nepieciešamo informāciju par enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai un ekspluatācijas uzsākšanai nepieciešamajām atļaujām un tehniskajām prasībām. Saskaņā ar [Enerģētikas likumu](#) un Ministru kabineta 2024.gada 17.decembra rīkojumu Nr.1191 "[Par Vides pārraudzības valsts biroja un Būvniecības valsts kontroles biroja reorganizāciju](#)" Enerģētikas un vides aģentūra (turpmāk tekstā – aģentūra) ir Vienotais kontaktpunkts atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu virs 500 kilovatiem ieviesējiem (turpmāk – Vienotais kontaktpunkts).

Lai gūtu priekšstatu, par jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanas procesu kopumā, ir sagatavotas vadlīnijas, kurās ir ietverta informācija par veicamajiem soļiem, iesaistītajām iestādēm un to izdotajām atļaujām. Vadlīnijas sagatavotas veicot tiesību aktu un nosacījumu analīzi un izmantojot citu iestāžu publiskoto informāciju, kā arī projektu ieviesēju praktisko pieredzi. Dažādiem atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtu ieviesējiem to projekta īstenošanas gaita var atšķirties, tāpēc pie katra paragrāfa tiek norādīti to projektu veidi¹, kuriem norādītās prasības ir attiecināmas. Šīs vadlīnijas nav saistošas, taču tās var izmantot kā palīg līdzekli iecerētā projekta plānošanai un attīstīšanai.

Jautājumos, kurus šīs vadlīnijas neaptver, aicinām vērsties Vienotajā kontaktpunktā, kas būs palīgs enerģijas ražošanas iekārtu ieviesējiem vai citām iesaistītajām pusēm, nodrošinot konsultatīvo atbalstu un nepieciešamo informāciju par atļaujām un tehniskajām prasībām, kas nepieciešamas enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai un ekspluatācijas uzsākšanai. Vienlaikus, ja iecerētā atjaunīgās enerģijas ražošanas iekārtas jauda ir zem 500 kilovatiem, aicinām vērsties pie sava sadales sistēmas operatora.

¹ Vadlīnijās norādītie projektu veidi:

[SES] - Saules elektrostacijas

[BESS] - Elektroenerģijas uzkrātuve

[KES] - Koģenerācijas stacija un sadedzināšanas iekārtām (katlu mājām)

[VES] - Vēja elektrostacija

[HES] - Hidroelektrostacija

Sagatavošanās darbi

[SES], [BESS], [KES], [VES], [HES]

Energoobjektu ieviešanu un būvniecību Latvijas Republikā regulē [Vides aizsardzības likums](#), likums “[Par ietekmes uz vidi novērtējumu](#)”, [Teritorijas attīstības plānošanas likums](#), [Būvniecības likums](#), [Enerģētikas likums](#), [Elektroenerģijas tirgus likums](#), [Aizsargjoslu likums](#), [Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likums](#) un uz to pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi un citi normatīvie akti. Papildus normatīvo aktu prasību ievērošanai pirms elektrostacijas vai sadedzināšanas iekārtas projekta attīstīšanas ir jāpārlicinās, vai izvēlētajā zemes gabalā energoprojekta būvniecību neierobežo vietējās pašvaldības teritorijas plānojums, aizsargjoslas, īpaši aizsargājamas dabas teritorijas vai mikroliegumi. Precīzu informāciju par šiem ierobežojumiem spēs sniegt vietējās pašvaldības būvvalde, taču liela daļa sākotnējās informācijas ir pieejama tiešsaistē, piemēram, informācija par:

- Plūdu riska teritorijām - Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra [Plūdu riska informācijas sistēma](#).²
- Aizsargjoslām un ierobežojumiem - [Latvijas ģeotelpisko datu portāls](#).³
- Piesārņotām teritorijām - Piesārņoto vietu pārvaldības sistēmas [Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu karte](#)⁴
- Aizsargātajām dabas teritorijām - [Dabas datu pārvaldības sistēma](#)⁵
- Piesārņojošu darbību veicējiem - [Valsts vides dienesta publisko datu reģistri](#)⁶
- Trokšņiem un gaisa kvalitāti - VSIA "Latvijas Valsts ceļi" [trokšņu kartes](#).⁷

² <https://videscentrs.lv/gmc.lv/iebuve/vts/pludu-riska-informacijas-sistema>

³ <https://geolatvija.lv/main>

⁴ <https://pvps.vvd.gov.lv/#/territory/map>

⁵ <https://ozols.gov.lv/pub>

⁶ <https://registri.vvd.gov.lv/>

⁷ <https://lvceli.lv/celu-tikls/celu-kartes/troksnu-kartes/>

Ietekmes uz vidi novērtējums

[HES], [VES], [KES]

Saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 1. pielikumu⁸, hidroelektrostacijām, vēja elektrostacijām, koģenerācijas elektrostacijām un citām sadedzināšanas iekārtām, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – IVN) vai ietekmes sākotnējais izvērtējums (turpmāk arī — sākotnējais izvērtējums) atbilstoši Novērtējuma likuma 2. pielikumam⁹. Ja paredzētā darbība atbilst Novērtējuma likuma 1. pielikumam iesniegumu iesniedz Enerģētikas un vides aģentūrā, ja 2. pielikumam – Valsts vides dienestā. Iesnieguma saturu noteic Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumi Nr. 18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” (turpmāk – Noteikumi Nr. 18)¹⁰.

IVN ir vairākstadiju procedūra, kuru veic pirms nozīmīgu objektu būvniecības, kas var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi. Šī procedūra ietver pasākumu kopumu, kas paredz esošā vides stāvokļa izpēti paredzētajā teritorijā, paredzētās darbības ietekmes uz vidi izpēti, priekšlikumu izstrādi nelabvēlīgo ietekmju samazināšanai vai novēršanai, kā arī nepieciešamo monitoringa prasību izstrādi paliekošo ietekmju novērošanai.¹¹ IVN ir vērsts uz visu vidi ietekmējošo jautājumu izvērtēšanu. Šis izvērtēšanas process ir jāuzsāk pēc iespējas agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā. Veicot IVN novērtē šādas paredzētās darbības izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē:

- tās kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību,
- bioloģisko daudzveidību (tai skaitā īpaši aizsargājamās sugas un to dzīvotnes, īpaši aizsargājamās un Eiropas Savienības nozīmes biotopus),
- augsni, zemes dzīles, gaisu, ūdeni un klimatu,
- ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu,
- iespējamā pakļautība avāriju vai katastrofu riskiem, kā arī

⁸ https://likumi.lv/ta/id/51522#p26_1

⁹ <https://likumi.lv/ta/id/51522#p-519184>

¹⁰ <https://likumi.lv/ta/id/271684#p2>

¹¹ <https://www.eva.gov.lv/lv/ivn-procedura>

IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

- visu augstāk minēto jomu mijiedarbību.¹²

Svarīga loma ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā ir atvēlēta sabiedrībai, kurai ir dotas plašas iespējas līdzdarboties vides jautājumu izvērtēšanā, kā arī ietekmēt lēmuma pieņemšanas gaitu un galarezultātu.

IVN procesu ieteicams uzsākt ar informācijas (izziņas) iegūšanu no Valsts vides dienesta par to, vai plānotajai darbībai saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešams sākotnējais izvērtējums, tehniskie noteikumi vai ietekmes uz vidi novērtējums¹³. Sākotnējais izvērtējums ir procedūra, kas veicama paredzētajai darbībai, kurai var būt būtiska ietekme uz vidi, lai izvērtētu šīs darbības īstenošanas iespējamās nelabvēlīgās ietekmes būtiskumu un lemtu par ietekmes novērtējuma piemērošanu.¹⁴ Valsts vides dienests, ievērojot sākotnējā izvērtējuma rezultātu, pieņem lēmumu par paredzētās darbības IVN piemērošanu vai nepiemērošanu. Ja tiek pieņemts lēmums nepiemērot paredzētās darbības IVN, Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus attiecībā uz katru konkrēto paredzēto darbību.¹⁵

Ja plānotā vēja elektrostacija/-as atbilst likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 2. pielikumā¹⁶ vai Energētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likumā¹⁷ ietvertajiem kritērijiem, paredzētajai darbībai veicams sākotnējais izvērtējums¹⁸. Šo izvērtējumu veic Valsts vides dienests¹⁹ pēc tam, kad ir saņēmis atbilstošu iesniegumu.

IVN procedūras galvenie posmi

1. **Sākotnējā sabiedriskā apspriešana:** Ierosinātais organizē sabiedrisko apspriešanu, lai informētu sabiedrību par plānoto darbību un saņemtu atsauksmes.

¹² <https://www.varam.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejums>

¹³ <https://www.vvd.gov.lv/lv/pakalpojumi/paredzetas-darbibas-ietekmes-uz-vidi-sakotnejais-izvertejums>

¹⁴ <https://likumi.lv/ta/id/51522#p1>

¹⁵ <https://likumi.lv/ta/id/51522#p13>

¹⁶ <https://likumi.lv/ta/id/51522#p-519184>

¹⁷ <https://likumi.lv/ta/id/336089>

¹⁸ https://likumi.lv/ta/id/51522#p3_2

¹⁹ <https://likumi.lv/ta/id/51522#p8>

IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

2. **Programmas izstrāde:** Enerģētikas un vides aģentūra sagatavo programmu, kas nosaka IVN tvērumu un detalizācijas pakāpi, iekļaujot nepieciešamos pētījumus un izvērtējumus.
3. **Ziņojuma sagatavošana:** Ierosinātais sagatavo ziņojumu par ietekmes novērtējumu, kurā detalizēti vērtēta un aprakstīta paredzētās darbības ietekme uz vidi un piedāvāti pasākumi tās mazināšanai.
4. **Ziņojuma sabiedriskā apspriešana:** Ziņojums tiek nodots sabiedrības apspriešanai, lai saņemtu papildus atsauksmes un priekšlikumus.
5. **Atzinuma sagatavošana:** Enerģētikas un vides aģentūra sagatavo atzinumu par ziņojumu, ņemot vērā sabiedrības un ekspertu viedokļus un izvirza nosacījumus, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama.
6. **Paredzētās darbības akcepts:** Lēmumu par paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu pieņem attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtējot ziņojumu, pašvaldības un sabiedrības viedokli un ievērojot Enerģētikas un vides aģentūra atzinumu par ziņojumu. Informācija par ietekmi uz vidi novērtējuma procedūru.²⁰

Lai paredzēto darbību varētu īstenot, tai jāatbilst attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumam²¹. Ja paredzētā darbība neatbilst teritorijas plānojumam, veicami grozījumi teritorijas plānojumā. Veicot grozījumus teritorijas plānojumā, darbībām, kuras ietver pamatnosacījumus Novērtējuma likuma 1. vai 2. pielikuma darbību īstenošanai, var būt nepieciešams veikt arī stratēģisko IVN²².

²⁰ https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/info_ivnproc.pdf

²¹ <https://geolatvija.lv/main>

²² <https://www.eva.gov.lv/lv/strategiskais-ivn-procedura>

Atļauja jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai

[SES], [BESS], [KES], [VES], [HES]

Gadījumos, kad ir plānots ieviest elektroenerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu, kas ir vienāda vai pārsniedz 500 kilovatus un to ir paredzēts pievienot pārvades sistēmai vai sadales sistēmai, ir jāsaņem Enerģētikas un vides aģentūras atļauja jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai (turpmāk – Jaudas atļauja).^{23 24}

Ja iecerēto **elektrostaciju** ir plānots pieslēgt pie kopējā elektrotīkla, projekta ieviešējam ir jānoskaidro, vai izvēlētajā elektrotīklā ir pieejama plānotā elektroenerģijas eksporta jauda. Latvijā darbojas 10 elektroenerģijas sadales sistēmas operatori, no kuriem lielākais sadales sistēmas operators ir AS "Sadales tīkls", savukārt vienīgais pārvades sistēmas operators ir AS "Augstsprieguma tīkls".

Sistēmas operators, pie kura elektrotīkla tiks izbūvēts elektrostacijas pieslēgums, ir atkarīgs no tās plānotās jaudas:

- Ja elektrostacijas jauda ir līdz 14,999 MW, tā tiek pieslēgta sadales sistēmas operatora tīklam, piemēram, AS "Sadales tīkls".
- Ja elektrostacijas jauda ir 15 MW vai lielāka, tā tiek pieslēgta pārvades sistēmas operatora tīklam (AS "Augstsprieguma tīkls").

Gadījumos, kad izvēlētajā elektrotīklā nav pieejama iecerētā elektroenerģijas eksporta jauda, sistēmas operators var piedāvāt pieslēgt elektrotīklam elektrostaciju ar samazinātu elektisko jaudu vai vispār atteikt izdot tehniskos noteikumus, pamatojot to ar sistēmas ierobežojumiem.

Jaudas atļaujas elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai, atjaunošanai un jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai izsniegšanas, pārreģistrēšanas, atcelšanas un

²³ <https://likumi.lv/ta/id/108834#p22>

²⁴ Ražošanas jaudu palielināšanai un jaunas elektroenerģijas ražošanas iekārtas ieviešanai Enerģētikas un vides aģentūras atļauja nav nepieciešama, ja elektroenerģijas ražošanas iekārtu ar jaudu līdz 500 kilovatiem paredzēts pievienot sadales sistēmai. Elektroenerģijas ražotājs šādā gadījumā vēršas ar iesniegumu pie sadales sistēmas operatora atbilstoši sistēmas pieslēguma noteikumos noteiktajai kārtībai.

ATĻAUJA JAUNU ELEKTROENERĢIJAS RAŽOŠANAS IEKĀRTU IEVIEŠANAI

derīguma termiņa pagarināšanas kārtību, valsts kontā iemaksājamās drošības naudas apmēru, tās samaksas un atmaksas kārtību un kritērijus atļaujas atteikšanai regulē MK noteikumi Nr.821²⁵ Lai saņemtu Jaudas atļauju, atļaujas pieprasītājam ar iesniegumu jāvēršas Enerģētikas un vides aģentūrā.

Pirms iesnieguma sagatavošanas un iesniegšanas ir jāpārlicinās, ka:

- Iesniedzēja nekustamā īpašuma īpašumtiesības vai apbūves tiesības ir nostiprinātas Zemesgrāmatā²⁶;
- Iesniedzējam iesnieguma iesniegšanas brīdī nav Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu vai nodevu parāds, kas pārsniedz 150 eiro;
- Ir veikta drošības naudas iemaksa valsts kasē, kas ir 200 eiro par katru megavatu, ieskaitot nepilnus megavatus.

Ievērojot augstāk minētos nosacījumus, iesniedzējs var sagatavot korektu iesniegumu atļaujas saņemšanai jaunas elektroenerģijas ražošanas iekārtas ieviešanai vai elektroenerģijas ražošanas jaudas palielināšanai. Iesniegumā un tā pielikumā jānorāda informācija gan par iesniedzēju, gan plānotajām iekārtām - to veidu, jaudu un mērķi, izvēlēto sistēmas operatoru, pieslēguma adresi, un zemes gabalu, uz kura plānots būvēt elektrostaciju. Tāpat iesniegumam jāpievieno drošības naudas samaksas apliecinošs dokuments (maksājuma uzdevums), kā arī elektroenerģijas ražošanas iekārtas izvietojuma plānu.

Visas augstāk minētās prasības tiek attiecinātas arī uz tiem elektrostaciju projektiem, kur tiek plānots palielināt esošo elektrisko jaudu vai jau spēkā esošai atļaujai pievienot cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtas – šajā gadījumā var tikt izsniegta hibrīdatļauja.

Iesniegumu un tam pievienotos dokumentus jāparaksta ar drošu elektronisko parakstu un jāiesniedz Enerģētikas un vides aģentūrai, nosūtot uz e-adresi vai e-pastu: pasts@eva.gov.lv. Aģentūra mēneša laikā pēc dokumentu saņemšanas pieņems lēmumu par atļaujas izsniegšanu vai atteikumu. Gadījumā, ja tiek pieņemts lēmums par atļaujas

²⁵ Ministru kabineta 2023.gada 19.decembra noteikumi Nr.821 “[Noteikumi par atļaujām jaunas elektroenerģijas ražošanas iekārtas ieviešanai vai elektroenerģijas ražošanas jaudas palielināšanai](#)”

²⁶ [SES projektiem] Jāņem vērā, ka minimālā nekustamā īpašuma platība uz vienu megavatu elektriskās jaudas (MWe) ir 0,5 hektāri.

ATĻAUJA JAUNU ELEKTROENERĢIJAS RAŽOŠANAS IEKĀRTU IEVIEŠANAI

izsniegšanu, tas tiek nosūtīts arī elektroenerģijas sistēmas operatoram, kura sistēmai plānots pieslēgt elektroenerģijas ražošanas iekārtu.

Lēmuma par atļaujas izsniegšanu pieņemšana nav atkarīga no elektroenerģijas sistēmas operatora ierobežojumiem vai citiem apstākļiem, kuri ir ārpus MK noteikumu Nr.821 tvēruma. Pēc lēmuma par atļaujas izsniegšanu, projekta attīstītājam ir jāvēršas pie atbilstošā elektroenerģijas sistēmas operatora, lai saņemtu tehniskās prasības pieslēguma izbūvei. Dažādiem sistēmas operatoriem pieslēguma ierīkošanas process un tā soļi var atšķirties, taču galvenie posmi ir:

1. Pieteikums pieslēguma ierīkošanai (sagatavo un iesniedz projekta attīstītājs);
2. Tehnisko prasību izstrāde un aptuveno izmaksu aprēķina sagatavošana (sagatavo sistēmas operators);
3. Maksājumu veikšana (projekta attīstītājs) un vienošanās par pieslēguma ierīkošanu parakstīšana (projekta attīstītājs un sistēmas operators);
4. Pieslēguma ierīkošana (projekta attīstītājs/sistēmas operators);
5. Sistēmas pakalpojuma līgums (sistēmas operators un projekta attīstītājs);
6. Elektrostacijas pārbaude (projekta attīstītājs/sistēmas operators).

Detalizēti apraksti par pieslēguma ierīkošanas soļiem ir pieejami elektroenerģijas sistēmas operatoru tīmekļa vietnēs, piemēram, [AS "Sadales tīkls"](#) un [AS "Augstsprieguma tīkls"](#) tīmekļa vietnēs.

Jāņem vērā, ka, lai arī lēmums par atļaujas izsniegšanu ir spēkā piecus gadus, 10 mēnešu laikā pēc šī lēmuma spēkā stāšanās dienas, Enerģētikas un vides aģentūrā ir jāiesniedz apliecinājums par jaunas elektroenerģijas ražošanas iekārtas ieviešanas uzsākšanu, pievienojot ar sistēmas operatoru noslēgtas Vienošanās par pieslēguma izbūvi vai Pieslēguma līguma kopiju. Ja apliecinājums netiek iesniegts noteiktajā termiņā, izsniegtā atļauja tiek atcelta, un iemaksātā drošības nauda ieskaitīta valsts budžetā.

Elektrostacijas būvniecība

[SES], [BESS], [KES], [VES], [HES]

Būvniecības procesu Latvijā Republikā regulē [Būvniecības likums](#), [Vispārīgie būvnoteikumi](#), [Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi](#) un citi speciālie būvnoteikumi. Šos normatīvos aktus piemēro gan jaunu būvju būvniecībai, gan arī esošu būvju pārbūvei, atjaunošanai, restaurācijai, nojaukšanai, novietošanai, lietošanas veida maiņai bez pārbūves un konservācijai.²⁷ Ekonomikas ministrija ir sagatavojusi [būvniecības procesa aprakstu](#), kas ir attiecināms arī uz elektrostacijām. Tajā atrodama informācija gan par normatīvajiem aktiem, standartiem, kā arī paša procesa vizuāls attēlojums ar paskaidrojumiem.

Latvijas Republikā viss būvniecības saskaņošanas process un būvniecības procesā nepieciešamās dokumentācijas aprīte notiek tikai elektroniski [būvniecības informācijas sistēmā](#) (BIS). Tā ir elektroniskā vide, kurā tiek nodrošināta informācijas aprīte starp būvniecības procesa dalībniekiem, uzturēti būvniecības procesam nepieciešamie reģistri un ar būvniecības procesu un reģistriem saistītie elektroniskie pakalpojumi (e-pakalpojumi).²⁸ BIS visi būvniecības dalībnieki un valsts iestādes savā starpā apmainās ar informāciju, dokumentiem un pieņem lēmumus.²⁹ Lietotāji BIS var autentificēties, izmantojot Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārziņā esošo Valsts informācijas sistēmu savietotāja (VISS) koplietošanas autentifikācijas moduli ([Latvija.lv](#)) vai BIS Pārziņa piešķirto lietotājvārdu un paroli.³⁰

Pakalpojums nodrošina ērtu un ātru būvniecības ieceres dokumentācijas sagatavošanu, saskaņošanu un iesniegšanu būvvaldē, sākot no atbilstošākā būvniecības iesnieguma veida (būvniecības iesniegums/ apliecinājuma karte/ paskaidrojuma raksts) un būvniecības veida (Jaunu būvju būvniecībai, kā arī esošu būvju pārbūvei, atjaunošanai, nojaukšanai, novietošanai, lietošanas veida maiņai bez pārbūves un konservācijai)

²⁷ <https://www.em.gov.lv/lv/buvniecibas-process>

²⁸ <https://www.bvkb.gov.lv/lv/buvniecibas-informacijas-sistema>

²⁹ <https://bis.gov.lv/lv/par-mums/viegli-lasit>

³⁰ [BIS lietošanas noteikumi — Būvniecības informācijas sistēma](#)

ELEKTROSTACIJAS BŪVNICĪBA

noteikšanas līdz ieceres apstiprināšanai vai vienkāršotās būvniecības procesa gadījumos paskaidrojuma raksta un apliecinājuma kartes akceptēšanai.³¹

Turpat (BIS sistēmā) tiks izdota arī būvatļauja, kur attiecīgā būvvalde būs atzīmējusi, kādi projektēšanas nosacījumi un būvniecības uzsākšanas nosacījumi būvniecības ierosinātajam ir jāizpilda. Šādi saskaņojumi varētu būt saņemami no ministrijām (piemēram, aizsardzības ministrijas) elektroenerģijas, dabasgāzes vai sakaru sistēmas operatoriem, ceļu uzturētājiem un citām iestādēm.

[SES]

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas Skaidrojumu par saules paneļiem, pats saules panelis nav būve Būvniecības likuma izpratnē, tādēļ uz attiecīgo iekārtu nav attiecināms Būvniecības likums un tajā noteiktais patvaļīgās būvniecības jomas regulējums. Bet pašvaldība var ierobežot attiecīgā veida objektu un iekārtu (tai skaitā saules paneļu) izvietojumu, nosakot ierobežojumu teritorijas plānošanas dokumentos. Šādā gadījumā process, kura ietvaros pārbauda, vai ir ievērotas no teritorijas plānošanas dokumentiem izrietošās prasības, nav process par patvaļīgu būvniecību Būvniecības likuma izpratnē, bet gan process par pašvaldības teritorijas plānošanas dokumentos ietverto noteikumu ievērošanu.³²

Tātad atbilstoši Ekonomikas ministrijas skaidrojumam saules paneļa (iekārtas) uzstādīšanai nevajag būvniecības ieceres dokumentāciju, neatkarīgi no saules paneļu kopējās potenciālās jaudas, saules paneļu formas, skaita vai izvietojuma (uz ēkas, inženierbūves vai uz zemes). Savukārt saules paneļu apkalpošanai vai funkcionalitātes nodrošināšanai var būt nepieciešams būvēt būves, piemēram, zemsprieguma kabeļu elektrolīnijas, specifisku laukumu ar segumu, piebraucamo ceļu vai citus objektus, kas atbilst būves definīcijai. Būtiski ir ņemt vērā, ka piemēros minēto būvju vienotais mērķis kalpot saules paneļu infrastruktūrai, nenožīmē, ka paši saules paneļi ir būve vai visas minētās būves kopā būtu definējamas kā viena inženierbūve.

Papildus detalizēta praktiskā informācija par saules elektrostaciju uzstādīšanu un attiecīgajām prasībām ir pieejama Latvijas Elektroenerģētiķu un energobūvnieku

³¹ <https://www.bvkb.gov.lv/lv/pakalpojumi/buvniecibas-ieceres-novertesana-buvatlaujas-izdosana-vai-atzimes-izdarisana-buvniecibas-informacijas-sistema-rezeknes-pilsetas-dome>

³² <https://www.em.gov.lv/lv/skaidrojums-par-saules-paneļiem>

ELEKTROSTACIJAS BŪVNIECĪBA

asociācijas sagatavotajās Fotoelektrisko sistēmu uzstādīšanas vadlīnijās³³ ar papildus skaidrojumu šo vadlīniju prezentācijas video.³⁴

³³https://bis.gov.lv/cms/ckeditor_assets/files/e13456e1110305c2db696388692a351dfc2a4fbc/VADLINIJAS_01.09.2023..pdf

³⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=AVtCEPXR1oM>

DARBĪBAS UZSĀKŠANA – A, B, C KATEGORIJAS PIESĀRŅOJOŠAS DARBĪBAS ATĻAUJAS

Darbības uzsākšana – A, B, C kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas

[KES]

A, B, C kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas

Lai novērstu vai mazinātu piesārņojuma radīto kaitējumu cilvēku veselībai, īpašumam un videi, samazinātu emisijas augsnē, ūdenī un gaisā, kā arī ierobežotu neatjaunojamo dabas resursu un enerģijas izmantošanu Latvijā ir pieņemts likums "Par piesārņojumu"³⁵, kas nosaka prasības piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā.³⁶ Saskaņā ar šo likumu, ikvienam, kas veic piesārņojošo darbību, ir jāsaņem atļauja piesārņojošas darbības veikšanai un/vai siltumnīcefekta gāzu emisijai.³⁷

Būtiskai piesārņojošai darbībai ir jāsaņem A vai B kategorijas atļauja, savukārt, iekārtām ar mazāku ietekmi to darbība ir jāreģistrē pirms tiek uzsākta tās ekspluatācija.

Enerģētikas jomā piesārņojošā darbība ir jāreģistrē tādām sadedzināšanas iekārtām (iekārta, kurā oksidē kurināmo, lai iegūtu siltumenerģiju tālākai izmantošanai), kuru nominālā ievadītā siltuma jauda ir vismaz 0,2MW, kā arī vēja elektrostacijām vai elektrostaciju parkiem, kuru kopējā jauda ir lielāka par 125 kilovatiem.³⁸ Tomēr atsevišķiem sadedzināšanas iekārtu (atkarībā no kurināmā veida) veidiem piesārņojošās darbības atļaujas jāsaņem arī ar zemāku ievadīto siltuma jaudu – piemēram, B kategorijas piesārņojuma atļauju jāsaņem tādām sadedzināšanas iekārtām, kurās izmanto šķidro kurināmo (0,5MW), akmeņogles (0,2MW) un visām sadedzināšanas iekārtām, kurās izmanto mazutu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumiem Nr. 1082 "Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai"³⁹, būtiski ir ievērot termiņu, kurā Valsts vides dienestā ir jāiesniedz pieteikums piesārņojošās darbības uzsākšanai - vismaz 150

³⁵ <https://likumi.lv/doc.php?id=6075%23piel1>

³⁶ <https://likumi.lv/ta/id/6075#p3>

³⁷ <https://likumi.lv/ta/id/6075#p4>

³⁸ <https://likumi.lv/ta/id/222147-kartiba-kada-piesakamas-a-b-un-c-kategorijas-piesarnojosas-darbibas-un-izsniedzamas-atlaujas-a-un-b-kategorijas-piesarnojoso-da...>

³⁹ <https://likumi.lv/ta/id/222147>

DARBĪBAS UZSĀKŠANA – A, B, C KATEGORIJAS PIESĀRŅOJOŠAS DARBĪBAS ATĻAUJAS

dienas pirms A kategorijas piesārņojošas darbības paredzētās uzsākšanas, vismaz 60 dienas pirms B kategorijas piesārņojošas darbības paredzētās uzsākšanas un vismaz 30 dienas pirms C kategorijas piesārņojošas darbības paredzētās uzsākšanas.

Lai saņemtu atļauju piesārņojošo darbību veikšanai, ir jāvēršas Valsts vides dienestā.⁴⁰ Plašāka informācija par iesniegumu iesniegšanas un atļaujas saņemšanas procesu ir pieejama Valsts vides dienesta tīmekļa vietnes sadaļā "[Biežāk uzdotie jautājumi](#)"⁴¹, kā arī demonstrācijas [video materiālā](#).⁴²

[HES]

ŪDENS RESURSU LIETOŠANAS ATĻAUJA

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 23.decembra noteikumiem Nr.736⁴³ "Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju", hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju darbības uzsākšanai jāsaņem **ūdens resursu lietošanas atļauju**. Šo atļauju pēc pieprasījuma izsniedz Valsts vides dienests⁴⁴. Arī šīs atļaujas saņemšana jāieplāno jau laicīgi pirms darbības uzsākšanas, jo pats process var aizņemt līdz par 60 dienām.⁴⁵

[SES], [BESS], [KES], [VES], [HES]

REĢISTRĒŠANĀS ELEKTROENERĢIJAS RAŽOTĀJU REĢISTRĀ

Atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 27.oktobra noteikumiem Nr.1227 "[Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem](#)" un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2019.gada 7.marta lēmumam Nr.1/3 "[Vispārējās atļaujas un reģistrācijas noteikumi enerģētikas nozarē](#)" elektroenerģijas apgādē nepieciešams regulēt elektroenerģijas ražošanu elektrostacijās, kuru uzstādītā elektriskā jauda ir lielāka par vienu megavatu. Šādiem komersantiem ir jāreģistrējas elektroenerģijas ražotāju

⁴⁰ <https://www.vvd.gov.lv/lv/pakalpojumi/atlaujas-piesarnojoso-darbibu-veiksana>

⁴¹ <https://www.vvd.gov.lv/lv/atlaujas-piesarnojoso-darbibu-veiksana>

⁴² <https://www.youtube.com/watch?v=vBKTCcooMbA>

⁴³ <https://likumi.lv/doc.php?id=82574>

⁴⁴ <https://www.vvd.gov.lv/lv/pakalpojumi/udens-resursu-lietosanas-atlauja>

⁴⁵ <https://likumi.lv/ta/id/82574#p16>

DARBĪBAS UZSĀKŠANA – A, B, C KATEGORIJAS PIESĀRŅOJOŠAS DARBĪBAS ATĻAUJAS

reģistrā, kuru uztur Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, nosūtot attiecīgu paziņojumu par reģistrāciju elektroenerģijas ražotāju reģistrā.^{46,47, 48} Paziņojumi par reģistrāciju nosūtāmi aizpildot lēmumam Nr.1/3 “Vispārējās atļaujas un reģistrācijas noteikumi enerģētikas nozarē” pielikumos pievienotās veidlapas.

[SES], [BESS], [KES], [VES], [HES]

RAŽOŠANAS UZSĀKŠANA

Ja saražoto elektroenerģiju ir plānots izmantot tikai pašpatēriņam, elektroenerģiju ražot drīkst uzreiz pēc tam, kad ir saņemta sistēmas operatora atļauja paralēlam darbam ar tīklu. Savukārt, ja daļu vai visu elektroenerģiju ir paredzēts nodot kopējā tīklā jānoslēdz līgums ar pašu izvēlētu elektroenerģijas tirgotāju par elektroenerģijas tirdzniecību. Informācija par visiem aktīvajiem elektroenerģijas tirgotājiem ir pieejama Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzturētajā elektroenerģijas tirgotāju reģistrā. Savukārt tiem komersantiem, kuri vēlas paši kļūt par elektroenerģijas tirgotāju, ar pieteikumu jāvēršas pie pārvades sistēmas operatora AS “Augstsprieguma tīkls”.

⁴⁶ <https://likumi.lv/ta/id/199830#p1>

⁴⁷ <https://likumi.lv/ta/id/305449#p2>

⁴⁸ <https://likumi.lv/ta/id/305449#p34>

Informācija par iestādi

Enerģētikas un vides aģentūra

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045

Tālr.+371 67321173

<https://www.eva.gov.lv/>